

BØRNETEATERAVISEN.DK

Illustration: Bob Katzenelson

Under Langsteds Lup

07-02-2013

Af: Jørn Langsted

- Der skal helst være noget med om børneteater, altså en børneteatervinkel, siger redaktøren. Og det skal han så få.

I scenekunstloven står der bl.a. om den støtte, som Scenekunstudvalget uddeler, at "En væsentlig del af støtten skal anvendes til støtte til scenekunstvirksomhed, der henvender sig til børn og unge." (§ 18, stk. 2.) Sådant en bestemmelse har der været siden Arilds tid. Men den er ikke kommet af sig selv. Der er blevet slået for at få lovfæstet B&U-teatrets status, og der er blevet slået internt i Teaterråd og nu Scenekunstvalg for at fastholde en væsentlig del af rådets/udvalgets støtte til B&U-teater.

Denne bestemmelse forsvinder fra 1. jan. 2014. I det lovforslag til "Lov om Statens Kunstfonds virksomhed", som Folketinget netop har haft 1. behandling af, foreslås der også en række ændringer i scenekunstloven. En af ændringerne er at fjerne Scenekunstudvalgets forpligtelse på B&U-teater.

Men det kan da ikke være rigtigt, hører jeg den letophidselige læser udbryde. Der må da være noget, lupholderen ikke har fattet. Han må se at få pudset sine brokke-briller!

Jo, det er rigtigt. Den kommende "Lov om Statens Kunstfonds virksomhed" er den lov, der beskriver den kommende struktur, hvor Statens Kunstfond og Statens Kunstråd bliver lagt

sammen til en organisation, den nye Statens Kunstfond. I denne lov er der en generel bestemmelse om, at Statens Kunstfond, dvs. dens underudvalg, udover at tildele støtte på grundlag af kvalitet og talent også skal tilstræbe forskellige andre ting, og én af dem er at "tilgodese formidling af kunst over for børn og unge." (§ 3, stk. 3).

Udover at den kommende bestemmelse forekommer lupholderen at være betragtelig svagere end den nuværende bestemmelse i scenekunstloven, så er det også som om, der tales om to forskellige ting. Scenekunstloven taler om produktion, rettet mod børn og unge. Og den kommende kunstfondslov taler om formidling.

Der er efter lupholderens læsning overhovedet ingen tvivl om, at det særegne danske børneteater bliver stillet betragtelig svagere, fordi det skal puttes i en over-lov med alle mulige andre kunstarter. Man snitter en hæl og skærer en tå, og så kan der skaltes og valtes med den støtte, som tidligere gik til børneteater, og med den rimeligt stærke stilling, børneteateret har i scenekunstloven.

Lupholderen fatter godt mekanikken i det her. Centralisering af lovgivningen fører til, at særtræk i den enkelte kunstarts liv udraderes til laveste fællesnævner. Men lupholderen fatter ikke, at der ikke er nogen af dem, der sidder med indflydelsen, der råber vagt i gevær. Lovforslaget har godt nok været i høring, inden det nåede frem til Folketinget, men ingen af de hørte organisationer har haft bemærkninger til, at børneteaterets stilling reduceres under den kommende Statens Kunstfond.

Efter lupholderens ringe mening er det her noget lusk, som åbner for, at børneteaterets støtte kan blive trængt ud i periferien igen.

Hovedideen i den kommende lov er jo ellers at slå Statens Kunstfond og Statens Kunstråd sammen til én organisation med □ som man siger □ to søjler. Og de to søjler er de hidtidige underudvalg i Statens Kunstfond og i Statens Kunstråd. Dvs. der vil fremover være et legatudvalg for scenekunst og et projektstøtteudvalg for scenekunst. Hovedfidusen er altså organisationsomlægninger i de støttestøttende instanser. Det drejer sig ikke om at forandre den offentlige kunststøtte. Så det her lyder lidt som ny vin på gamle flasker. Det karakteristiske er desuden, at de kunstneriske faglige organisationer får tildelt øget magt i det nye system. Det gør de gennem repræsentantskabet, hvor de bl.a. skal sidde og uddele livsvarige ydelser (fremover benævnt: hædersydelser). Kan man forestille sig, at kunstnere, der ikke er organiserede, fremover vil kunne modtage livsvarig ydelse? Desuden er det repræsentantskabet, der udpeger hovedparten af medlemmerne i de 12 underudvalg, der sidder på magten og pengekasserne i det nye Statens Kunstfond. Efter lupholderens ringe mening vil det betyde, at man ikke altid får udpeget de bedste udvalgsmedlemmer, men snarere dem, der er loyale overfor de faglige organisationers politik og synspunkter. Den her konstruktion gør det nødvendigt at diskutere armslængde. I lovforslaget er armslængden styrket i forhold til det politiske system. Det er selvfølgelig godt. Men til gengæld er der absolut ingen armslængde i forhold til det, der i andre brancher hedder arbejdsgiver- og fagforeninger. Kunststøttesystemet er blevet fagorganisationernes system. Ingen andre lande har på samme måde afleveret den statslige kunststøtte til de faglige organisationer. Lupholderen tror, at vi på et tidspunkt bliver nødt til at etablere et mere åbent og uafhængigt system for kunststøtte i Danmark. Og at kunststøtten ikke alene skal have armslængde til politikere og embedsapparat, men også til faglige organisation: Dobbelt armslængde.

I høringssvarene til lovforslaget var det kun Dansk Forfatterforening, der gjorde opmærksom på den her problemstilling. Og man havde også et forslag til, hvad man burde gøre i stedet. I lupholderens lille sorte bog får Dansk Forfatterforening en stjerne for fremsynethed og ikke mindst for uselvskhed. Det er jo deres egen indflydelse og magt, de gør op med.

Bestyrelsen i den nye Statens Kunstfond vil bestå af de 12 formænd for underudvalgene, og de vil ikke have nogen penge til rådighed til kunststøtte. Bestyrelsen vil stort set være uden indflydelse. Det vil blive en kaffeklub, hvor alle sidder og holder hinanden i skak. Hertil tjener også, at formanden kun udpeges for to år ad gangen. Det vil altså være plat umuligt at anlægge langsigtede strategier og profileringer. Satsningsområder og profileringer af den type, Kunstrådets bestyrelse har excelleret i, særligt med Mads Øvlisen som formand, vil der være lukket for. Al magt til underudvalgene! Der er ingen, der fremover har ansvar og myndighed til at tale om kunst som sådan i samfundsmæssige sammenhænge. Det er en skam.

Man kan meget vel forestille sig, at næste reform af støttestrukturen for dansk kunst vil føre til, at bestyrelsen i Kunstfonden afskaffes, at fonden splittes op, og at vi får nogle autonome råd: Et råd for scenekunst med underudvalg for legatstøtte og projektstøtte. Og tilsvarende for de andre kunstarter. Så kan man da rigtig sige: Hen til kommoden og tilbavs igen! Eller: Stor ståhej for ingenting!

Kort sagt: Loven om den nye Statens Kunstfond har små forbedringer, men er overordnet

noget kompromispræget juks, der ikke er tænkt konsekvent, og som ikke har skelet nok til Liebst-udvalgets rapport. Og for børneteateret kan det her være begyndelsen til en støttmæssig udgrænsning og deroute.